

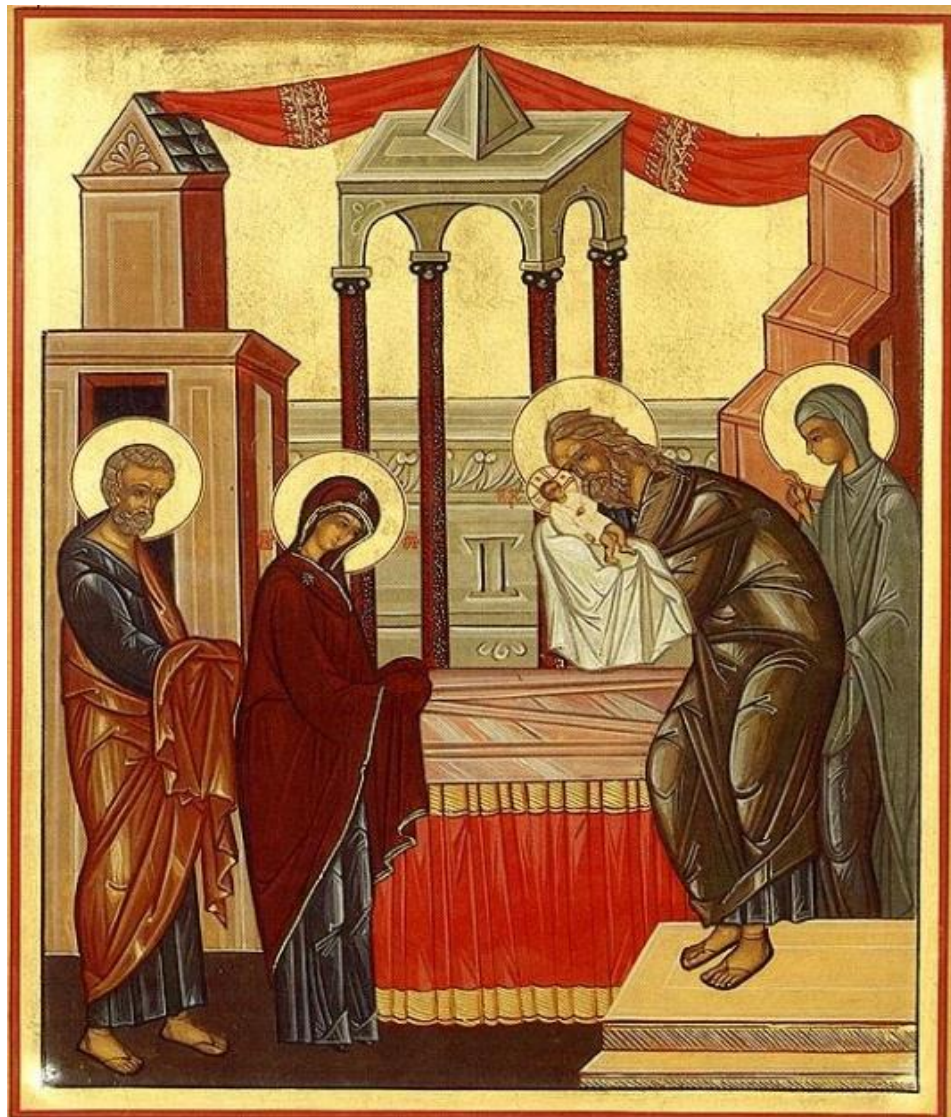

ПРОЄРУЧИЦЯ

Парафіяльний часопис храму Богородиці Проєручиці
Української Греко-Католицької Церкви

М. ТАЛЛІНН

13 ЛЮТОГО 2016 Р. Б. №07 (11)

Радуйся, благодатна Богородице Діво,* бо з Тебе засяло Сонце правди – Христос Бог наш,* що просвічує тих, що в темряві.* Веселися й Ти, старче праведний,* Ти прийняв в обійми визволителя душ наших, що дарує нам воскресення.

Лютий 14 (1) Неділя

Про Закхея. Глас 4. Єв. 4.

Св. мч. Трифона.

Тропар, глас 4: Світлюю воскресення проповідь* від ангела взнавши, Господні учениці,* і прадідне осудження відкинувши,* апостолам, хвалячися, мовили:* Повалилася смерть, воскрес Христос Бог,* даруючи світові велику милість.

Тропар, глас 1: Небесний хор небесних ангелів,* приникши на землю,* бачить, як Мати, що не знала мужа,* вносить до храму Первородного всієї тварі,* що прийшов як немовля,* і тому з нами співає передпразденственну пісню,* радуючися.

Слава: Кондак, глас 4: Спас і Ізбавитель мій* із гробу як Бог* воскресив від узів земнороджених* і врата адові .сокрушив,* і як Владика* воскрес тридневний.

І нині: Кондак, глас 6: З Отцем бувши, невидиме Слово нині ж видимим стало плоттю:* несказанно від Діви народилося і руками старечими дається святителеві.* Поклонімся Йому – істинному Богу нашому.

Прокімен, глас 4: Як величні діла твої, Господи, все премудрістю сотворив Ти (Пс. 103,24).

Стих: Благослови, душе моя, Господа; Господи, Боже мій, Ти дуже величній (Пс. 103,1).

АПОСТОЛ: Перше послання до Тимотея 4:9-15

9 Вірне це слово й повного довір'я гідне. 10 На це бо й трудимося та боремося, тому що ми поклали нашу надію на живого Бога, який є Спасителем усіх людей, особливо ж вірних. 11 Це наказуй і навчай. 12 Ніхто твоїм молодим віком хай не гордує, але будь зразком для вірних у слові, поведінці, любові, вірі й чистоті. 13 Заки я прийду, віддавайся читанню, умовлянню та навчанню. 14 Не занедбуй у собі дару, що був даний тобі через пророцтво з накладанням рук збору пресвітерів. 15 Про це міркуй, будь увесь у цьому, щоб поступ твій усім був очевидний.

Алилуя, глас 4: Натягни лук і успівай, і царюй, істини ради і лагідности, і справедливости (Пс.44,5).

Стих: Возлюбив Ти справедливість і возненавидів Ти беззаконня (Пс. 44,8).

ЄВАНГЕЛІЯ від Луки 19:1-10

1 Увійшовши в Єрихон, Ісус проходив через (місто). 2 А був там чоловік, Закхей на ім'я; він був головою над митарями й був багатий. 3 Він бажав бачити Ісуса, хто він такий, але не міг із-за народу, бо був малого зросту. 4 Побіг він наперед, виліз на сикомор, щоб подивитися на нього, бо Ісус мав проходити тудию. 5 Прийшовши на те місце, Ісус глянув угору і сказав до нього: “Закхею, притьмом злізай, бо я сьогодні маю бути в твоїм домі.” 6 І зліз той швидко і прийняв його радо. 7 Всі, бачивши те, заходилися нарікати та й казали: “До чоловіка грішника зайшов у гостину.” 8 А Закхей устав і до Господа промовив: “Господи, ось половину майна свого даю вбогим, а коли чимсь когось і покривдив, поверну вчетверо.” 9 Ісус сказав до нього: “Сьогодні на цей дім зійшло спасіння, бо й він син Авраама. 10 Син бо Чоловічий прийшов шукати і спасти те, що загинуло.”

Причасний, глас 4: Хваліте Господа з небес, хваліте його в вишніх (Пс. 148,1). Алилуя, трічі.

1 Тм. 4, 9–15. «Будь зразком для вірних у слові, поведінці, любові, вірі й чистоті»

Люди багато чують в церкві, особливо від священиків на проповіді про те, як треба жити, якою мала б бути поведінка і постава християнина. До того ж, всі ми багато читаємо про те, що означає бути християнином, і ми з нас свідомі того, де гріх, а де його не має. Але щоб почати так жити, люди потребують когось, хто втілював, або втілює це у своєму особистому житті.

У народі кажуть, що краще раз побачити, ніж сім разів почути. Люди потребують, щоб хтось був втіленням тих християнських чеснот, християнської постави, яка в теорії може для нас виглядати недосяжною. То ж люди потребують від кожного з нас, хто називається християнином, щоб це християнство реалізувалось, ставало видимим у нашому житті.

Будьмо взірцем для кожної людини, яка стрінеться на нашій життєвій дорозі, будьмо взірцем Христового учня!

Стрітєння Господне

Різдвяне коло свят завершується празником Господнього Стрітєння, який святкуємо 15 лютого, на сороковий день після Христового Різдва. Цей празник своїм змістом тісно пов'язаний з Христовим Різдвом, бо як у Різдві, так і тут Христос при своїм пожертвуванні у святині об'являє нам Свою божественність. Від зустрічі Божої Дитини і Його Пресвятої Матері з праведним Симеоном і сам празник у Церкві називається Стрітєння.

Празник Стрітєння засновується на події з життя нашого Спасителя, яку записав святий євангелист Лука (2, 22-40). Закон Мойсея приписував, щоб кожна жінка після народження дитини 40 днів не сміла входити до храму, бо в той час вона вважалася нечистою. Ці 40 днів називалися днями очищення. Після закінчення цих днів мати новонародженої дитини приходила до храму і приносила жертву очищення. Багатша жінка жертвувала однолітнє ягня на всепалення та молодого голуба або горлицю, а вбога повинна була принести пару голубів або пару горлиць. Пречиста Діва Марія, як Божа Мати, не була зобов'язана до обряду очищення, бо освятилася Христовим Різдвом, як каже кондак празника: "Утробу Дівичу освятити Ти різдвом Твоїм". Та все-таки вона в покорі виконує припис закону і приносить у жертву дві горлиці.

*Нині відпускаєш слуго Твого,
Владико за словом Твоїм, у мирі,
бо бачили очі мої спасіння Твоє,
що Ти приготував перед усіма
народами, світло на просвіту
поганам і славу люду Твого, Ізраїля*

Крім того, над первородним хлопчиком 40 дня відбувався ще обряд пожертвування Богові і його викуплення. Той, хто повинен був освятити й викупити всіх людей, дозволяє, щоб найперше сам був посвячений Богові і викуплений. "Предвічний Бог, — каже литійна стихира, — що колись на Синаю дав закон Мойсеєві, сьогодні являється як Дитина. Як Творець закону Він виповняє закон, і по закону приноситься у храм і дається старцеві".

На окрему увагу заслуговує тут ще зустріч Божого Дитяти і його Пречистої Матері з праведним Симеоном. Святий Лука каже, що Симеон "був праведний та побожний, очікував утіхи Ізраїля, і Дух Святий був на ньому. Йому було відкрито Святим Духом, що не бачитиме смерті перш, ніж побачить Христа Господа" (2, 25-26). За Божим просвіченням Симеон у Дитятку Ісусі пізнає Месію, бере Його на свої руки і гарною молитвою дякує Господеві Богу за ласку, що його очі побачили обіцяного Спасителя. Наша Церква відправу вечірні кожного разу завершує молитвою Симеона "Нині відпускаєш". Старець Симеон пророкує Пресвятій Богородиці її майбутню жертву і терпіння задля Ісуса Христа.

У нашій церковній традиції цього дня благословляють свічки.

А звідки взявся такий цікавий звичай?

Ця традиція сягає XVII століття. Ще Петро Могила у своєму «Требнику» вводить цей Чин освячення свічок. На наших землях цієї традиції дотримуються всі: і православні, і католики. Римо-католики цього дня здійснюють похід зі свічками. Адже свічка – символ світла. Хоч би якою сильною була темрява, коли ми запалимо свічку, вона зникає. Свічка – це й приклад Христа, який прийшов на землю як «Світло для світу». Свято Стрітення продовжує ідею боговтілення; Ісус прийшов на землю, несучи людині Правду. Тому освячені свічки є знаком світла Христового.

Традиція ця походить зі стародавнього звичаю влаштовувати в день Стрітення хід містом із запаленими світильниками (на зразок хресного ходу). Стрітенські свічки (їх називають ще громницями) охороняють житло від удару блискавки. Старі люди казали: якщо йти полем чи лісом, а навколо — блискавиця і б'ють громи, варто тільки подумати, що у хаті є освячена свічка - громниця, і блискавка втрачає свою вбивчу силу.

Багато християн приділяють великого значення саме стрітенській свічці. То як нею правильно користуватися?

Щодо цього немає певних приписів. Однак стрітенську свічку прийнято запалювати під час складних ситуацій:

- коли на дворі гуляє страшна негода
- коли пожежа, або катаклізм
- при кожній важкій хворобі
- коли помирає людина
- при непорозуміннях у дома
- при молитві усиленого благання.

Однак, варто пам'ятати, що суть полягає не у свічці. Важливою є наша віра. Бо, як бачимо із Євангелія, Господь «дає по вірі людей» не через вживання того чи іншого предмету, а через нашу християнську позицію. Тому неважливо, чи маємо ми стрітенську свічку, чи ні. Питання в нашій довірі до Бога і в нашому розумінні, що Він є «Світлом для світу». Однак не заперечую важливості значення цієї свічки. Бо вона є знаком присутності Божого світла.

Збірка 12 листів Митрополита Андрея Шептицького до мами**ОДИНАДЦЯТИЙ ЛИСТ «НЕ ХОЧЕМО ЧУЖОЇ КУЛЬТУРИ, ХОЧЕМО ЖИТИ СВОЄЮ!»**

Моя Найдорожча Мамо!

Ти пам'ятаєш, Мамо, мої слова, що коли Господь покличе мене на владичний престіл, то українці не будуть мені вірити, бо я із спольщеного роду, а поляки скажуть, що я зрадник.

І вчора я почував те, воно сталося. Бо учора при торжественному відкритті Національного Музею у Львові я одверто й рішуче заявив численним присутнім, що ми, українці, не хочемо чужої культури, ми хочемо жити своєю культурою, культурою тисячоліття від XI ст. починаючи, культурою, відмінною від усіх культур слов'янського Сходу Європи, дарма, що вона створилася під впливом Візантії, але ще з дохристиянських часів заховала свою поетичну душу.

Між іншим, Моя Кохана Мамо, для мене довго-довго було своєрідною загадкою, як це можливо, щоб упродовж століть український нарід, цей убогий сільський люд, наражений на безнастанні напади турків чи татар, на фізичне й моральне нищення чужих, вірою і мовою окупантів, наражений на страшні наслідки частих воєн, нарід без керма і вітрил, міг зберегти свою, йому тільки притаманну духовність, виявом якої є український іконопис, українське мистецтво, своїх мистців-артистів, свої цілі школи іконописців, про які Європа нічого не знала й про які досі не знає і ще довго не хотітиме знати, хоч буде примушена обставинами пізнати Україну. А саме ось перед нами ці документи мистецтва українського духа, вирятувані іноді з рук торгівців чи від вогню, яких наші люди, вслід за звичаєм і пошаною до святих речей, звикли нищити зужиті святі предмети, щоб не валялися, збережені від морозу або дощу на горищах дзвіниць чи церков. Це все, що збережене. Мамо, це спадщина епох минулого України, чарівних виявів нашої культури й мистецтва, що закінчилися у XVII ст., щоб перейти у нові форми.

Як тяжко, Мамо, що Ти, малярка і така поетична душа, фізично не могла бути цього дня при мені, бо що Ти була духовно, то я це почував. Ти була при мені й наш Тато, який тепер є при Тобі й який завжди захоплювався документами старої культури України, теж духовно був при мені. Я чув, що Ви є при мені, я почував, що Ти, Мамо, як завжди, коли Тобі подобалося моє слово, потакуючи хитнула головою при деяких моїх твердженнях і теж здавалося мені, що Тато є гордий з моїх тверджень про вартість українських ікон.

Але одночасно я зразу ж примітив незадоволення різного роду «генераліссімусів», які прибули як представники австрійського намісника, чи теж кількох поляків з нашої сфери. Із їхніх облич можна було виразно відчитати не лише нехоть і недовір'я до цього «руського чуду», що ним були розложені на стінах і габльотках ікони, але теж і своєрідну погорду, зокрема, коли я загадав, що на відміну від інтелігенції в українському селянському народі, по селах зберігся здоровіший артистичний смак, як естетика.

І хоч численні представники нашого мистецько-літературного світу, організацій, товариств, а зокрема духовенства, які прибули, навіть з далеких

провінцій із прелатом Кохатулькою у проводі, щиро оплескували мій виклад, то не всім подобались мої тези як щодо нав'язання до староукраїнської традиції в нашому церковному мистецтві, так і щодо ролі Церкви в нашому народі.

Я виразно зазначив мій погляд, що не можна ніяк і ніколи зривати з традиціями своєї і рідної культури. А коли ті традиції в багатьох напрямках уже перервані, не можна ніяк іти вперед без розв'язки питання, на яке дає відповідь лише передання: яка має бути наша культура? Не слід живцем переціплювати в наш нарід цю інтернаціональну європейську культуру, якою живе наша інтелігенція; не слід так працювати для культурного підйому нашого народу, наче б нас не попередили люди з великими артистичними традиціями, які вийшли з цього народу, що й ми, і передали душу цього ж народу у мистецькому вияві, самі ж впливаючи на розвиток цієї душі. Це була б помилка, яка некорисно вплинула б на тривкість діла.

А вслід за тим, Моя Найдорожча Мамо, я повторив це, про що ми, будучи разом в Римі і оглядаючи ці чарівні мистецькі пам'ятки, спільно обговорювали: Русь-Україна, вихована на традиціях Візантії, оживотворила цей візантійський світ, який зазначився впродовж 1000 близько років могутнім і глибоким впливом на історію європейської цивілізації своєю церковною Унією з Римом. Відірвання від Риму стало для візантійської культури причиною мертвоти, знесилля і слабості, а вкінці турецької неволі. Відрізана від пня галузка, відірвана від центру церковної єдності, від Риму, Східна Церква втратила те, що є найбільшою силою, життям кожної моральної інституції і праці – духа загального, вселюдського, католицького. Вона стала неприступною для загальнолюдських кличів і могутніх, культурних течій, які з Риму розійшлися на весь західний світ. Замкнена в собі, завмерла, стала легкою добичкою ісламу, упадком Царгородської Церкви розпалася й ціла Східна Церква, а разом з нею завмерли і ціла культура цієї Церкви і тих народів, які входили в її склад, і будуччина цих народів була в повороті до церковної єдності й до зв'язку із Заходом. Ми перші звернулися до цієї єдності й в цій єдності найшли не лише двигнення нашої Церкви, моралі нашого народу, але теж і цей живий зв'язок із всесвітньою культурою, це зближення Сходу і Заходу, місцем якого стала Україна, цей зв'язок двох культур, довершений у живому організмі українського народу, дало східним елементам нове життя, нову енергію і запоруку нового світлого розвитку, а західним елементам, дає терен нових тріумфів, широкого й могутнього впливу. Чи в злуці двох культур, опертій на єдності віри, не найдемо розв'язки проблеми, яка стоїть перед нами, проблеми будучої нашої національної культури?

Інтелігенція наша живе культурою чисто західною, але через те і не нашою питомою, нам притаманною, не тією самою, якою живе наш нарід, бо коли є в нашій народі щось із предвічної питомої своєї культури, коли не в усіх напрямках завмерло ще те, що є культурним життям наших народних мас, що колись було таким могутнім і що в народі щезає і завмирає під впливом чужих і сильніших культур – то все це має ще характер східний і візантійський. Будучність наша не є в перетворенні того, що є, а в дальшій будові на тих основах, що були колись покладені тривко й розумно. Ці фундаменти, ця

структура, може, і довго була залишена, дальша будова була занедбана, бо ми багато-пребагато втратили з нашого колишнього культурного дорібку. Але фундаменти є здорові й міцні і не маємо причин класти нових, у дальшому культурному розвитку маємо на чому опертися і в нашій праці можемо напевно числити на великі успіхи. І закінчуючи свій виклад, Мамо, я сказав, що, передаючи народові ці скарби нашого минулого, ми не хочемо бути сторожами гробів; ми хочемо бути, радше, свідками відродження, бо поступ національної культури тільки тоді є тривкий, коли він є висловом народної душі, розцвітом дрімучих у народі культурних сил.

Мій виклад, Мамо, є визов для тих, які вважають, що наш нарід завжди й постійно має комусь служити, а незалежність України належить заховати «на вічну пам'ять» до гробу. Але так не є і так не буде, коліс історії завернути не можна. Йдуть важкі страшні часи, не знаю, яку долю судив Господь цьому народові, що його пастирем назначив мене, але я свідомий цієї відповідальності перед Богом за душі, відкуплені кров'ю Ісуса Христа. Мамо, я ніколи не відречуся свого обов'язку, даного мені Богом і «до кінця днів моїх», кажучи словами псалмопівця, буду здійснювати заповіт св. Павла – бути всім для всіх. Я знаю, Мамо, мене відречуться одні, мене проклинатимуть другі, мене, може, аж по відході моїм до Бога зрозуміють мої найближчі. І я свідомий того, що мене називатимуть «політиком на митрополичому престолі» чи «шовіністом у рясі», мені закидатимуть, що я мішаю «сакракум профаніс», бо світ чомусь уявив собі, що св. Євангелія є і повинна бути тільки духовим кормом, а матеріальний світ до св. Євангелії не належить, під час коли сам Спаситель навчив нас молитися про «щоденний хліб». І тому для мене, місіонера, нема й не буде ні однієї ділянки з життя дорученого мені Богом народу, незалежно, чи це буде промислом чи шкільництвом, мистецтвом чи гігієною, купецтвом чи філософією, наукою чи спортом. Нема, бо й не буде під сонцем науки, котра була б відповіднішою дорогою до ладу і сили економічної, як св. Євангелія Ісуса Христа, бо нема і не буде науки, котра б у рівній мірі, як Євангелія, заховувала рівновагу прав і обов'язків у відношенні до себе, означала межу самолюбства й любові ближнього чи розв'язувала так легко труднощі суспільного життя і свобідної волі, даної Богом кожному з нас особисто й кожному народові загалом.

Грядуть часи переслідувань, Мамо, часи мучеництва. Ти тепер, Мамо, у стіп Христа молися, Мамо, за мене й за мій Богом мені повірений народ, молися, щоб Господь дарував мені мучеництво й щоб цією людиною, яка уміла б зі зрілого зробити менше зло, з не дуже доброго – добре, а з доброго – найкраще і Богові наймиліше був.

Твій син о. Андрей. У день св. Апостола Матія.

---

*Видавець: Храм Богородиці Троєруччя, УТКЦ. Відповідальний: о. Олег Поп'юк.
Часопис видається на правах внутрішнього розповсюдження.*

Адреса: Laboratooriumi 22, Tallinn 10133 Шел: +372 583 52 562;

e-mail: oleg.popiuk@gmail.com; www.ugcc.ee